

Таким чином, ОСН є найбільш наближеним до населення елементом системи місцевого самоврядування як у чинній, так і у розглянутій новій моделі місцевого самоврядування в Україні. ОСН на рівні громади здатні бути реалізаторами принципу субсидіарності та своєю діяльністю сприяти покращенню ефективності управління місцевими справами, досягненню стратегічних цілей розвитку низової демократії як однієї з засад розвитку громадянського суспільства в Україні.

*Список використаних джерел*

1. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року, Страсбург, ратифікована Законом України № 452/97-ВР від 15 липня 1997 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_036/](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036/)
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування): Проект Закону України № 4178а від 26 червня 2014р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=51513](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51513).
3. Про органи самоорганізації населення: Закон України № 2625-III від 11.07.2001 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – ст. 254.
4. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України № 1678-VII від 16 вересня 2014 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.
5. Про схвалення Концепції реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України № 333-р від 01 квітня 2014 р. [Текст] // Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – ст. 831.

### **Щодо питання розвитку місцевого самоврядування в Україні**

**Осадчий М.М.**, провідний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи НАВС, заслужений юрист України

Усі 20 років української незалежності ефективного механізму управління державою – через делегування центром повноважень, відповідальності й ресурсів на місця – так і не було створено. Тому провалилися практично всі інші реформи та їхні імітації, які здійснювалися всіма президентами й урядами. [1, с.5].

Відсутність ефективної моделі оптимального узгодження інтересів держави, регіону й територіальної громади в Україні унеможливило рівномірний економічний і соціальний розвиток усіх регіонів, різниця між якими була відчутною та весь час поглиблювалася.

Конституція України закріпила конституційну модель місцевого самоврядування. Так, в ній містить базове положення про те, що місцеве самоврядування – це право територіальної громади села, селища, міста здійснювати управління місцевими справами. Таке формулювання допускає можливість фактичної відмови громади від самоврядування, або ж неповної, неналежної його реалізації в умовах низького рівня правосвідомості і правової культури населення даної територіальної одиниці.

Громади можуть здійснювати своє право самостійно (через форми прямої демократії) або через органи місцевого самоврядування:

представницькі (сільські, селищні, міські ради) та виконавчі. Ці суб'єкти діють на первинному (базовому) рівні місцевого самоврядування.

Водночас, Конституція закріпила своєрідний статус районних і обласних рад: вони є представницькими органами, що представляють спільні інтереси територіальних громад відповідного району чи області.

Населення ж району та області не визнаються «районними» чи «обласними» громадами, а відтак правом на самоврядування не володіють. Вказані представницькі органи, таким чином, утворюють так званий вторинний (похідний) рівень самоврядування.

Зауважимо, що і на базовому, і на похідному рівнях самоврядування існують проблеми, вирішення яких є умовою подальшої децентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування. На базовому рівні це, передусім, відсутність належного ресурсного забезпечення місцевого самоврядування (його матеріальної і фінансової бази) та невизначеність територіальної основи місцевого самоврядування. Щодо так званого вторинного (похідного) рівня самоврядування (район і область), наголосимо, що недостатня ефективність його функціонування спричинена відсутністю власних виконавчих органів у представницьких органів цього рівня. Конституція України передбачила можливість створення лише виконавчого апарату районної та обласної ради (ч.4 ст. 141). Згідно з чинним Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». [2, с.4].

Виконавчий апарат районних та обласних рад не здійснює управлінські функції, а обмежує свою діяльність організаційним, правовим, інформаційно-аналітичним та матеріально-технічним забезпеченням діяльності ради (ч. 2 ст. 58). Звідси – невиправдано широкі повноваження місцевих державних адміністрацій, яким районні та обласні представницькі органи самоврядування зобов'язані відповідно до закону делегувати виконавчі функції місцевого самоврядування.

Тож особливістю української моделі організації влади на місцях є те, що місцеві органи виконавчої влади створюються і діють не з метою здійснення контрольно-наглядових функцій щодо законності діяльності місцевого самоврядування (як у західноєвропейських державах), але беруть на себе основний обсяг повноважень щодо управління відповідними територіями. Фактично публічна влада на цьому рівні реалізується через систему політичного та економічного двовладдя: діють призначені з центру голови державних адміністрацій, які формують їх склад, та обрані громадами місцеві органи влади. Це призводить до труднощів у розмежуванні повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Найнефективніше розв'язання окреслених, та низки інших проблем розвитку місцевого самоврядування, може бути здійснене у комплексі – шляхом реформування системи місцевої публічної влади, змістом якого має стати подальша децентралізація.

Недоліки територіальної організації влади в Україні значною мірою є наслідком недостатньо послідовної імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування щодо організації та матеріально-

фінансової самостійності місцевого самоврядування, відсутності власних виконавчих органів місцевого самоврядування на регіональному рівні. Крім того, гостро стоїть проблема подальшої диверсифікації публічної влади, тобто більш чіткого й послідовного розподілу владних повноважень як «по горизонталі» (між вищими органами державної влади), так і «по вертикалі» (між центром і регіонами).[3, с.4].

Очевидно, що реформа місцевого самоврядування неможлива без розробки низки нових законів з питань місцевого самоврядування. Сучасні законодавчі, конституційні норми повинні ґрунтуватися на засадах Європейської хартії місцевого самоврядування щодо організаційної, правової, фінансової, матеріальної, адміністративної самостійності цього інституту публічної влади, а також на засадах децентралізації, деконцентрації, субсидіарності, розбудови європейської моделі адміністративно-територіального устрою.

*Список використаних джерел:*

- 1.В. Гройсман: «Влада буде децентралізована. На запуск реформ у нас – місяць» // Дзеркало тижня.2014.- 6 березня.- С.5.
- 2.Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К., Москаленко О. М., 2012. – 212 с.
- 3.А. Селиванов. Конституционное государство: идеология общественных реалий // Голос Украины. - 2013. - 17 мая. - С. 4.

## **Поняття та зміст типів праворозуміння**

**Джуваго Ю.Ю.,** начальник юридичного відділу ТОВ «Граліт»

Для глибокого розуміння права необхідно виходити з парадигми суцільної науки. Взагалі, під парадигмою розуміють сукупність стійких і загальнозначущих норм, теорій, методів, схем наукової діяльності, яка передбачає єдність у тлумаченні теорій, в організації емпіричних досліджень та інтерпретації результатів [1, 11].

З точки зору праворозуміння, юридичною наукою накопичено багатющий теоретичний матеріал, що підтверджується існуванням кількох великих юридичних шкіл, які об'єднують різні теорії права, а також безліччю самостійних концепцій права.

Так, наприклад, І.Л. Честнов розглядає критерії класифікації праворозуміння, виходячи з трьох типів раціональності, які формують критерії науковості: філософський, соціологічний, та культурно-історичний [2, 56-94].

Існують ще і інші підходи, однак і представлених підходів досить, щоб зробити висновок, що на даний момент немає загальноприйнятої класифікації типів праворозуміння, оскільки різні підходи позначають ці типи по-різному.

Типологія, тобто розчленування об'єктів та їх групування за допомогою узагальненої моделі або типу широко використовується у різноманітних галузях знань. Не є винятком у цьому відношенні також правознавство, хоча у ньому, як і в деяких інших галузях знань, поряд з